

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **L. K.,** zast. JUDr. Ladislavem Řípou, advokátem, se sídlem Šafaříkova 276, Mladá Boleslav, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 7. 2012, č. j. 20 Ad 23/2011 - 77,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Zástupci žalobce JUDr. Ladislavu Řípovi, advokátu, se sídlem Šafaříkova 276, Mladá Boleslav, **se nepřiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalované ze dne 15. 4. 2011, č. j. X/48091-SQ, byly zamítnuty námitky žalobce proti rozhodnutí žalované jako správního orgánu prvního stupně ze dne 10. 1. 2011, č. j. X a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně byla zamítnuta žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Správní orgán prvního stupně poukázal na posudek Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava – město ze dne 16. 12. 2010, podle něhož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost žalobce pouze o 25 %. Novým posudkem ze dne 24. 3. 2011,

vypracovaným v rámci řízení o námitkách, byla míra poklesu pracovní schopnosti určena ve výši 30 %.

Proti rozhodnutí žalované se žalobce bránil žalobou ze dne 26. 4. 2011, ve které navrhl, aby soud zrušil rozhodnutí správních orgánů obou stupňů a přiznal žalobci invaliditu I. stupně ode dne 17. 12. 1999. Podáním ze dne 27. 12. 2011 žalobce požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 8. 2. 2012, č. j. 20 Ad 23/2011 – 50, rozhodl tak, že se žalobci neustanovuje zástupce z řad advokátů. V odůvodnění usnesení dospěl k závěru, že u žalobce sice jsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, z obsahu podání učiněných žalobcem v řízení je ovšem zřejmé, že žalobce je schopen svá práva hájit sám, a není tedy nezbytně třeba k ochraně jeho práv, aby mu soud ustanovil zástupce z řad advokátů. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 3. 4. 2012, č. j. 1 As 62/2012 – 16, kasační stížnost proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 2. 2012 zamítl a rozhodl dále, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti a žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 25. 7. 2012, č. j. 20 Ad 23/2011 – 77, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení. V odůvodnění dospěl po zhodnocení provedeného dokazování k závěru, že žaloba není důvodná. Vyšel přitom zejména z odborného lékařského posudku ze dne 19. 8. 2011, vypracovaného k výzvě soudu posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě, která dospěla k závěru, že u žalobce jde o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 10 %; nešlo o pokles nejméně o 35 %, a žalobce tedy k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované nebyl invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Krajský soud uzavřel, že vzhledem k tomu, že k uznání invalidity je nutno prokázat pokles pracovní schopnosti alespoň v míře 35 %, a v takovém rozsahu prokázán nebyl, nelze žalobce k datu napadeného rozhodnutí považovat za invalidního.

Proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 7. 2012 se žalobce (dále též „stěžovatel“) bránil kasační stížností ze dne 24. 8. 2012, ve znění doplnění kasační stížnosti z téhož dne, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a sám nahradil napadené rozhodnutí žalované ze dne 15. 4. 2011 a rozhodl tak, že stěžovatel je invalidní ve III. stupni od 17. 12. 2009. Současně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti a poukázal na své podání ze dne 13. 8. 2012, které adresoval Krajskému soudu v Ostravě a kterým rovněž požádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti; v něm uvedl, že jeho měsíční příjem plynoucí z výkonu práce ve věznici činil 2000 Kč, přičemž však od 5. 4. 2012 byl z práce vyřazen, a nemá tak vůbec žádný příjem. Co do merita věci namítal, že krajský soud pochybil, pokud se nezabýval hodnocením invalidity k datu 17. 12. 1999, nýbrž teprve k datu sepsání žádosti o invalidní důchod ze dne 24. 9. 2010. Posudková komise podle stěžovatele zařadila jeho konkrétní diagnózu pod nesprávnou položku vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Je přesvědčen, že je u něj podstatně narušeno pracovní fungování a není u něj dána schopnost soustavné výdělečné činnosti. Namítal, že posudková komise i krajský soud rovněž nesprávně vyhodnotily závěry znaleckého posudku z oboru psychiatrie

a klinické psychologie ze dne 17. 5. 2010, který byl vypracován pro účely trestního řízení vedeného u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 45 T 4/2010 a který stěžovatel navrhl k provedení důkazu. Posudek posudkové komise MPSV ČR označil žalobce za neobjektivní a krajskému soudu vytýkal, že se nevypořádal s jeho námitkou o porušení rovnosti zbraní (postavení) před soudem k újmě stěžovatele, když ministerstvo práce a sociálních věcí a žalovaná jsou podle §3 odst. 3 písm. a) a b) zákona č. 582/1991 Sb. orgány sociálního zabezpečení sledující stejný účel i cíl.

Zpochybňoval dále tvrzení posudkové komise, že „nebyly prokázány stavy s podstatným narušením pracovního a společenského fungování“, když právě stavy způsobené smíšenou poruchou osobnosti a homosexuálním sadismem, umocněné alkoholem, byly důvodem množství násilné trestné činnosti stěžovatele s nejzávaznějšími důsledky. Množství odsouzení toto jen potvrzuje. Připomíná, že k výjimečnému trestu odnětí svobody v délce 23 let byl odsouzen právě proto, že možnost nápravy (adaptability pro společenské fungování) je u něho obzvláště ztížená. O tom již bylo rovněž rozhodnuto v trestním řízení, kde pracovní adaptabilita byla pouze konstatována – nikoli náležitě zkoumána. Dodává, že v souvislosti s opakovaným trestním odsouzením byla u něj nařízena psychiatricko-sexuologická ústavní léčba pro poruchu osobnosti a sexuální deviaci, přičemž v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 45 T 4/2010 vypověděl ošetřující lékař, že při hospitalizaci žalobce v psychiatrické léčebně v Opavě neregistroval u něho stavy agrese predátorské, ale zdůraznil, že stěžovatel byl od počátku hospitalizace hormonálně i medikamentózně tlumen psychofarmaky k potlačení jakýkoli stavů. Stěžovatel vyslovuje přesvědčení, že pokud posudková komise uvedla, že má omezení k výkonu práce na rizikových pracovištích, pak se to týká i profese truhláře, neboť jde o pracoviště rizikové pro vysokoobrátkové dřevozpracující stroje, těžká břemena i pro psychickou zátěž. Vyslovuje přesvědčení, že zcela bylo bagatelizováno, že pro svou nebezpečnou sexuální deviaci – homosexuální sadismus, se má vyvarovat zaměstnání a prostředí s muži, přičemž to jsou téměř všechny profese včetně profese truhlář. Již toto odůvodňuje závěr, že stěžovatel je schopen výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek, což podmiňuje invaliditu III. stupně. Proto je také ve věznici ubytován v nízkokapacitní cele. Nesouhlasí se závěrem, že není podstatně narušeno jeho pracovní fungování a připomíná v této souvislosti, že od 17. 12. 1999 byl ve věznici zaměstnán v souhrnu 3,5 roku na sedmi různých pracovištích, kdy přeřazování z jednoho pracoviště na druhé bylo realizováno pro jeho nezdrženlivost a pro neschopnost se dlouhodobě soustředit na pracovní úkoly pro diagnostikované poruchy. Po propuštění vydržel pracovat od 1. 4. 2008 – 31. 10. 2008 a od 14. 4. 2009 – 30. 9. 2009 u dvou různých firem, přičemž obě zaměstnání musel opustit ze stejných důvodů.

Stěžovatel má za to, že posudková komise záměrně přehlíží závěr znaleckého posudku ze dne 17. 5. 2010, podle něhož trpí predátorskou agresí, jejíž projevy mohou nabývat intenzity jednání vedoucího až k zabíjení lidí, stejně jako přehlíží další závažnou poruchu - schyzoidní rysy. Tyto poruchy pak ve svém souhrnu nelze podřadit pod lehká postižení uvedená v kapitole IV., položce 7a) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., jak usuzuje posudková komise. Z těchto důvodů stěžovatel navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

V doplňku kasační stížnosti, sepsaném advokátem JUDr. Radkem Chudobou, stěžovatel shrnuje, že odvolací správní orgán se dopustil v předmětném řízení řady vad, když pro své rozhodnutí použil neprůkazná a nepodložená tvrzení, nevzal v úvahu skutečnosti mající relevantní význam pro objektivní posouzení projednávané věci a rozhodoval se záměrem potvrdit rozhodnutí prvoinstančního orgánu. V důsledku vad řízení dospěl pak krajský soud k chybným a neúplným zjistěním skutkového stavu, v důsledku čehož vydal rozsudek, který nemá oporu v důkazní situaci a tudíž posouzení právní otázky krajským soudem v předcházejícím řízení je dle názoru stěžovatele nezákonné.

Žalovaná se podle obsahu spisu ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nutno ještě poznamenat, že v souvislosti s podáním kasační stížnosti požádal stěžovatel o ustanovení zástupce z řad advokátů a o osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti. Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2012 byl stěžovateli ustanoven zástupcem JUDr. Radko Chudoba, advokát, se sídlem v Jičíně, který rovněž vypracoval doplněk kasační stížnosti. Podáním ze dne 19. 11. 2012 stěžovatel požádal, aby byl JUDr. Radko Chudoba zproštěn povinnosti jej zastupovat a namísto něj byl ustanoven zástupce jiný. Tento svůj návrh odůvodnil tím, že ustanoveného zástupce kontaktoval několika dopisy, ten však na ně žádným způsobem nereagoval. Podáním ze dne 29. 11. 2012 stěžovatel sdělil, že navrhuje, aby jeho zástupcem byl ustanoven JUDr. Ladislav Řípa, advokát, se sídlem v Mladé Boleslavi. Usnesením ze dne 8. 1. 2013 č. j. 4 Ads 103/2012 – 35, Nejvyšší správní soud jeho návrhu vyhověl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4, s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněny. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4, s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Všechny shora uvedené stížnostní námitky lze zahrnout mezi důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d), s. ř. s. V nich totiž stěžovatel namítal nedostatky posudku posudkové komise a posudků posudkových lékařů, čímž polemizoval se závěrem krajského soudu o úplném a přesvědčivém posouzení jeho zdravotního stavu. V této souvislosti je nutno odkázat na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž „*neúplné a nepřesvědčivé posouzení rozhodujícího zdravotního postižení v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, jímž stěžovatel trpěl ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí, je třeba považovat za vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatele k uvedenému dni a v jeho důsledku nesprávné posouzení zákonných podmínek (plné) invalidity ve smyslu § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění jako základního předpokladu pro posouzení vzniku či dalšího trvání nároku na dávku důchodového pojištění, jíž se stěžovatel domáhá. Jde tedy o jinou vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d), s. ř. s.*“ – rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 – 54, č. 511/2005 Sb. sbírky NSS.

V této souvislosti Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že posouzení zdravotního stavu a souvisejícího pracovního potenciálu je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82, publikovaný pod č. 526/2005 Sb. NSS). V posudku takové odborné lékařské komise se přitom hodnotí nejenom celkový zdravotní stav a dochované pracovní schopnosti pojištěnce, nýbrž se v něm zaujímají i posudkové závěry o invaliditě, jejím vzniku, zániku či dalším trvání. Při odnětí dávky důchodového pojištění podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem musí navíc posudková komise zdůvodnit zánik plné či částečné invalidity (dnes invalidity I., II. a III. stupně), a to buď zlepšením zdravotního stavu posuzovaného, nebo posudkově významnou stabilizací, eventuálně musí uvést, co ji jinak vedlo k tomu, že již posuzovaného nepokládá za plně či částečně invalidního (invalidního v I., II., či III. stupni). Tento posudek je tedy v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na který je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Posudek, který se zpracovává v řízení o žalobě proti rozhodnutí o dávce důchodového pojištění podmíněné nepříznivým zdravotním stavem, lze však považovat za úplný a přesvědčivý pouze v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným posuzovaným, vysvětlí důvod neexistence některého ze stupňů invalidity a tyto posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku, které způsobují jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost, přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48, www.nssoud.cz, ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003 - 61, publikovaný pod č. 511/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004 - 58, www.nssoud.cz).

Krajský soud v Ostravě proto nepochybil, když v řízení o žádosti stěžovatele o přiznání invalidního důchodu požádal o zhodnocení zdravotního stavu stěžovatele a jeho vlivu na dochovanou pracovní schopnost posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí s pracovištěm v Ostravě.

Na tomto místě Nejvyšší správní soud předesílá k námitce stěžovatele, že žalovaná, stejně jako Ministerstvo práce a sociálních věcí podle § 3 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb. (o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) orgány sociálního zabezpečení sledující stejný účel i cíl, čímž stěžovatel zpochybňuje objektivitu posudku posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí vypracovaného pro účely přezkumného řízení soudního ve věci důchodového pojištění, že tato otázka byla již opakovaně řešena soudy rozhodujícími ve správním soudnictví, prošla rovněž testem ústavnosti, neboť se jí zabýval i Ústavní soud, přičemž v zákonné úpravě, podle níž posudkové komise zřízené podle §4 odst. 2 citovaného zákona pro účely přezkumného řízení soudního podávají posudky všude tam, kde je jeho předmětem nárok na dávku důchodového pojištění podmíněný

nepříznivým zdravotním stavem, neshledal neústavnost, která by se negativně mohla projevit v porušení zásady rovnosti účastníku řízení.

Z obsahu spisu správního a soudního zjistil Nejvyšší správní soud pro posouzení věci tyto rozhodné skutečnosti:

Rozhodnutím ze dne 10. 1. 2011 č. X, byla zamítnuta stěžovatelova žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek § 38 zákona o důchodovém pojištění s odkazem na posudek Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě ze dne 16. 12. 2010, podle něhož nebyl účastník řízení invalidní, neboť z důvodu dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost jen o 25% a nedosáhla tak zákonem požadovaných 35% pro invaliditu alespoň 1. stupně. K námitkám stěžovatele přezkoumala žalovaná napadené rozhodnutí v plném rozsahu a vzhledem k tomu, že zpochybňoval posouzení svého zdravotního stavu, posoudila jeho invaliditu podle § 5 písm. j) a § 8 odst. 9 zákona č. 582/1991 Sb. a za tím účelem vypracovala nový posudek o invaliditě ze dne 24. 3. 2011. Podle tohoto posudku bylo rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele s nejvýznamnějším dopadem na pokles jeho pracovní schopnosti zdravotní postižení uvedené v kapitole V. (duševní poruchy a poruchy chování), položce 7 (poruchy osobnosti), písm. b)(středně těžké postižení) přílohy vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, v platném znění, pro které je stanovena míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 30-45%. V případě stěžovatele byla určena ve výši 30% vzhledem k tomu, že nešlo a nejde o stav s podstatným narušením pracovního fungování. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se přitom ve smyslu § 3 a 4 citované vyhlášky nemění. Účastník řízení tudíž není invalidní ve smyslu § 38 zákona o důchodovém pojištění a proto byly námitky stěžovatele zamítnuty a rozhodnutí ze dne 10. 1. 2011 potvrzeno.

PK MPSV v Ostravě po prostudování veškeré lékařské dokumentace stěžovatele včetně znaleckého posudku z oboru psychiatrie a klinické psychologie ze dne 17. 5. 2010, vypracovaného znalci MUDr. Havlíkem a PhDr. Koldou, jehož se závěru se stěžovatel dovolával, ve svém posudku ze dne 19. 8. 2011 uvedla, že rozhodující příčinnou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele je smíšená porucha osobnosti s převahou rysů explosivních, nezdrženlivosti a asociálních, která byla podle posudku psychiatrického a psychologického ze 17. 5. 2010 motivem pro žalobcovo ozbrojené napadení syna jeho známé dne 31. 12. 2009. U stěžovatele byla zjištěna i sexuální deviace – homosexuální sadismus, pro který je v současnosti léčen antiandrogenním preparátem Andrucur. Jeho jednání nebylo však motivováno sexuální deviací. V minulosti (za dlouhodobé hospitalizace v psychiatrické léčebně v Opavě) ani v současnosti nebylo prokázáno jiné duševní onemocnění. Rozpoznání společenské nebezpečnosti jeho jednání mohlo být ovlivněno prostou opilostí. Nebyla prokázána patologická, či kvalitativně pozměněná opilost, u posuzovaného nebyl zjištěn syndrom závislosti na alkoholu ani na jiných psychoaktivních látkách. Jedná se pouze o škodlivé zneužívání, přičemž pobyt posuzovaného na svobodě nepovažují znalci za společensky nebezpečný a nepovažují za indikované uložení ochranného léčení. Stěžovatele označili za plně schopného plnohodnotné účasti na trestním řízení – posuzovaný disponuje dostatečnou rozumovou kapacitou. Bezprostředně před spácháním činu byl i dobře profesně adaptován.

V posudkovém zhodnocení ať již výše zmíněného znaleckého posudku vypracovaného pro účely řízení trestního, tak nálezu MUDr. B. a MUDr. K. z vazební věznice v Ostravě ze dne 20. 10. 2010, psychiatrických nálezů MUDr. H. a MUDr. D., lékařů vězeňské služby, posudková komise uvedla že stěžovatel je vyučen stolařem v roce 1981, somaticky zdráv, avšak trpící smíšenou poruchou osobnosti a homosexuálním sadismem, s bohatou kriminální anamnézou (7 krát byl ve výkonu trestu odnětí svobody, nejdelší trest byl 14 letý pro vraždu) a nyní se nachází opět ve věznici Valdice pro trestní čin pokusu vraždy. Ke dvěma nejzávažnějším trestným činům (v roce 1994 a 2010) došlo v souvislosti s abúzem etylalkoholu, kdy byla snížena kontrola impulzů. Podle znalců psychiatrů zásah do struktury osobnosti nebyl natolik závažný, aby došlo k negativnímu ovlivnění rozpoznávacích a ovládacích schopností, pokud by byl stěžovatel střízlivý. Podle znaleckého posudku rozpoznávací schopnosti nejsou sníženy, emotivita byla přiměřena situaci, nebyla prokázána porucha afektivity. Dle informací ve znaleckém posudku byl stěžovatel schopen navazovat a udržovat společenské kontakty a vztahy s muži i ženami a při vyšetření znalci bylo jeho jednání společenské. Rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (výše již uvedená smíšená porucha osobnosti s převahou rysů explosivních, nezdrženlivosti a disociální a homosexuální sadismus) byla posudkovou komisí pro posudkové účely podřazena pod kapitolu V., pol. 7 písm. a) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., vedoucí k poklesu pracovní schopnosti na horní hranici zde uvedeného rozpětí (5-10%) s tím, že zdravotní postižení nelze hodnotit podle položky 7, písm. b), jak učinil posudkový lékař OSSZ v Ostravě i lékař zpracovávající posudek pro účely námitkového řízení, neboť nebyly prokázány stavy s podstatným narušením pracovního a společenského fungování. Zdravotní stav nebylo možno hodnotit ani podle pol. 7 písm. c), protože u stěžovatele nešlo o těžké narušení výkonu většiny denních aktivit, ani funkčně významné poruchy osobnosti provázené jiným závažným duševním postižením, ani těžké narušení adaptibility nebo stavy, kdy se psychopatické projevy blíží jiným závažným duševním poruchám, ani nezvládnutelná primitivní pudová jednání, nebo stavy během poskytování ústavní péče v nemocnici nebo v odborném ústavu za účelem léčení poruchy, pokud uvedená léčba má trvat, nebo trvá déle než 1 rok. Posudková komise zdůraznila, že pracovní potenciál posuzovaného není snížen pro fyzickou práci, fyzicky je zdráv a může vykonávat i vyučenou profesi. Rovněž dle znaleckého posudku psychiatrického byl před spácháním posledního trestného činu dobře pracovně adaptován, nemá pracovní omezení kromě zaměstnání, kde by při jejich výkonu přicházel snadno do kontaktu s alkoholickými nápoji (výroba, podávání a podobně), dále v hornictví, hutnictví a na rizikových pracovištích. V minulosti byl schopen pracovat a pracoval na svobodě, naposledy při montáži střešních oken, a je schopen práce i v současnosti ve Věznici Valdice, kde byl 11. 1. 2011 uznán lékařem schopným výkonu práce při výrobě kondenzátorů. Byl schopen práce v dělnických profesích v lehkém průmyslu nebo ve službách.

K námitkám stěžovatele posudková komise zdůraznila, že vycházela ze znaleckého posudku psychiatrického a psychologického ze dne 17. 5. 2010, jehož závěru se stěžovatel dovolával. Doplnila, že současná diagnóza smíšené poruchy osobnosti (F 61) vznikla překlasifikací původní diagnózy disociální poruchy osobnosti (F 62) v průběhu let. Položka F 61 je zaměřena na ty poruchy osobnosti, které jsou dle MKN-10 (Desáté revize Mezinárodní klasifikace nemocí a vad) obtížné, neprojevují však specifický vzorec symptomů, který charakterizuje poruchy popsané v F 60. Následkem toho je obtížnější

diagnostikovat tyto poruchy než ty, uvedené pod F 60 (např. smíšené poruchy osobnosti s rysy několika poruch – avšak bez převažujícího souboru symptomů, který by dovolil specifičtější diagnózu obtížné změny osobnosti, nezařaditelné F 60). Nelze však hovořit o těžším stupni poruchy osobnosti u stěžovatele v důsledku této překlasifikace. Posudková komise souhlasila s tvrzením stěžovatele, že jeho porucha osobnosti a sexuální deviace jsou diagnózami konstantními a neměnnými. Jednotlivé diagnostikované rysy a agrese jsou popsány v psychologickém a psychiatrickém znaleckém posudku. Platné právní předpisy však neumožňují ke každé jednotlivé odchylce přiřazovat jisté procento poklesu pracovní schopnosti, jak si představuje stěžovatel, když uvedl, že agrese predátorská snižuje jeho pracovní schopnost o 12,5 %, nezdrženlivost o 12,5%, disociální porucha osobnosti o 12.5% a homosexuální sadismus o 12.5%, v souhrnu tedy o 50%. Posudková komise uzavřela, že k datu vydání napadeného rozhodnutí nebyl stěžovatel invalidní podle §39 odst. 1 zákona 155/1995 Sb., neboť u něho nešlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu nejméně o 35%.

Krajský soud v Ostravě vzal posudek uvedené posudkové komise za podklad pro svá skutková zjištění a právní posouzení věci a se závěry v něm uvedenými se ztotožnil. Ani Nejvyšší správní soud nemá důvodu se od závěrů odborného posudku PK MPSV v Ostravě odchýlit, neboť je považuje za úplné a do té míry přesvědčivé, že jimi nebyly prokázány podmínky invalidity pro nárok stěžovatele na požadovanou dávku důchodového pojištění.

Podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, nebo stal-li se invalidním následkem pracovního úrazu. Podle ustanovení § 39 odst. 1 a 2 výše citovaného zákona je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %; poklesla-li jeho pracovní schopnost nejméně o 35%, avšak nejvíce o 49%, jedná se o invaliditu I. stupně, poklesla-li nejméně o 50%, avšak nejvíce o 69%, jedná se o invaliditu II. stupně, a jestliže pracovní neschopnost pojištěnce poklesla nejméně o 70%, jedná se o invaliditu III. stupně.

Dle přesvědčivých závěrů posudkové komise MPSV v Ostravě ze dne 19. 8. 2011, které se ve značné míře opírají o již opakovaně zmíněný posudek psychologický a psychiatrický vypracovaný pro účely řízení trestního, nejde u stěžovatele ani o invaliditu I. stupně. Posudková komise přitom zasedala v řádném složení za účasti odborného posudkového lékaře z oboru psychiatrie, tedy odbornosti z oboru medicíny, kam spadá léčba dominantního zdravotního postižení stěžovatele.

Pokud se krajský soud přiklonil k hodnocení poklesu pracovní schopnosti, který vyplývá právě z posudku PK MPSV v Ostravě ze dne 19. 8. 2011, nelze mu v tomto směru nic vytknout. Nejvyšší správní soud se ztotožnil se závěry krajského soudu o úplnosti a přesvědčivosti posudku, neboť ten splňuje všechny náležitosti, které na posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti kladou právní předpisy (§39 zákona o důchodovém pojištění, vyhláška č. 359/2009 Sb.) a judikatura správních soudů. Samotný odlišný závěr posudkové komise ohledně podřazení rozhodujícího zdravotního postižení stěžovatele v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu nečiní závěry posudku PK MPSV

nevěrohodnými, naopak posudková komise v posudku podrobně vysvětlila, z jakého důvodu nelze stěžovatelovo zdravotní postižení hodnotit podle písm. b) či c) pol. 7, kapitoly V. přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., ve znění platném v době vydání napadeného rozhodnutí. Uvedla, že nebyly prokázány stavy s podstatným narušením pracovního a společenského fungování a nebylo prokázáno těžké narušení výkonu většiny denních aktivit, ani funkčně významné poruchy osobnosti provázené jiným závažným duševním postižením, jak to podrobně uvedli znalci psychiatr a psycholog v posudku vypracovaném pro účely řízení trestního. Ostatně rozdíl mezi hodnocením dominantního zdravotního postižení lékaři, kteří vypracovávali posudky pro správní řízení a hodnocením provedeným posudkovou komisí zůstává bez vlivu na závěr, že podle žádného z posudkových orgánů nedosahovala stanovená míra poklesu pracovní neschopnost stěžovatele zákonem požadovaných 35% pro invaliditu alespoň I. stupně. Míra poklesu pracovní schopnosti je přitom jediná relevantní skutečnost z hlediska rozhodování o tom, zda je stěžovatel invalidní.

K námitce stěžovatele, že právě stavy způsobené smíšenou poruchou osobností a homosexuálním sadismem jsou důvodem množství jeho násilné trestné činnosti nutno uvést, že znalci, stejně jako posudková komise se shodli v názoru, že při léčbě onemocnění nebyla prokázána porucha afektivity. Jen pro úplnost k tomu nutno uvést, že pro účely invalidity je sledován vliv onemocnění posuzovaného na dochovanou pracovní schopnost a ta nebyla u stěžovatele snížena natolik, aby nebyl schopen vykonávat fyzickou práci, když fyzicky je zdráv a může vykonávat i vyučenou profesi, zatímco znalci – psychiatři posuzovali pro účely trestního řízení především schopnost stěžovatele rozpoznat nebezpečnost svého jednání pro společnost a rovněž jeho ovládací schopnosti. Dle znaleckého posudku byl před spácháním posledního trestného činu dobře pracovně adaptován a nemá pracovní omezení, kromě zaměstnání, kde by při jejich výkonu přicházel snadno do kontaktu s alkoholickými nápoji, či na pracovištích rizikových. Posudková komise rovněž správně uvedla, že jednotlivé diagnostikované rysy agrese a psychopatie popsané v psychologickém a psychiatrickém znaleckém posudku neumožňují ke každé jednotlivé odchylce přiřazovat jisté procento poklesu pracovní schopnosti, jak si představoval stěžovatel, neboť podle § 2 odst. 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb., je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Posudková komise MPSV v Ostravě podle tohoto ustanovení postupovala, když určila dominantní zdravotní postižení a jemu pak přiřadila odpovídající hodnotu poklesu pracovní schopnosti. Uvedla rovněž, že zde nejsou podmínky pro možné zvýšení podle § 3 odst. 1 téže vyhlášky, podle něhož v případě že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních postižení a v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až 10 procentních bodů. Pro takový postup neshledala důvodu, nicméně Nejvyšší správní soud k tomu pro úplnost dodává, že zvýšení horní hranice míry poklesu pracovní schopnosti podle uvedeného odstavce nesmí v úhrnu

převýšit 10 procentních bodů. Ve výsledku to znamená, že i kdyby k takovému zvýšení posudková komise v případě stěžovatele přistoupila, činila by celková míra poklesu jeho pracovní schopnosti pouze 20% a ani tak by nedosáhla na zákonem předpokládaných 35% pro možnost uznání invalidity.

Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnosti stěžovatele důvodnou, a proto ji zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch a procesně úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její běžné činnosti nevznikly; ostatně podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s., mělo-li by být právo přiznáno správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, důchodového zabezpečení, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče, nelze ani v případě úspěchu správnímu orgánu takové právo přiznat.

Zástupci žalobce JUDr. Ladislavu Řípovi, advokátovi, se sídlem v Mladé Boleslavi nebyla přiznána odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti, neboťpodle obsahu spisu žádný úkon právní služby v řízení o kasační stížnosti pro stěžovatele nevykonal. Předchozímu zástupci stěžovatele JUDr. Radko Chudobovi, advokátovi, se sídlem v Jičíně, který byl zproštěn povinnosti zastupovat žalobce v řízení o kasační stížnosti, byla přiznána odměna za zastupování ve výši 800 Kč za jeden úkon (doplnění kasační stížnosti, k čemuž byla přičtena náhrada hotových výdajů – režijní paušál ve výši 300 Kč [§ 7 pol. 2, § 9 odst. 2 a 3 písm. f) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif]). Stalo se tak usnesením zdejšího soudu ze dne 8. 1. 2013, č. j. 4 Ads 103/2012 – 35.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. března 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu